

Høringsuttalelse fra VG Multimedia AS

Tanken om mediemangfold har vært en grunnpilar i norsk mediepolitikk, og NRK har i rollen som nasjonal allmennkringkaster vært en garantist for dette mangfoldet. Derfor har også norske redaktører tilnærmet unisont støttet ideen om lisensfinansiert kringkastning. Løsningen har sikret et nasjonalt TV-tilbud som har bidratt til og understøttet medie- og innholdsmangfoldet. NRKs sterke nasjonale kringkastingsposisjon har til nå ikke stått i veien for at Norge har hatt en rik flora av lokale, regionale og nasjonale aviser og nettredaksjoner. NRK har vært og er en nasjonal dugnad for å få til kringkastingsdrift som krever enorme investeringer og infrastruktur. Grensen mellom kringkastning og selvfinansierende mediedrift har vært klare, og resultatet har vært at vi både har hatt en sterk almenkringkaster og et høyt antall profesjonelle redaksjoner spredt ut over landet. Avislesningen i Norge er da også høyere enn i noe annet land.

Det er dette mangfoldet vi nå frykter er truet. I en tid hvor mediernes tradisjonelle forretningsmodeller forvitrer ser vi at NRK i sine internettaktiviteter, med enorme lisensinntekter i ryggen, går i direkte konkurranse med de lokale og nasjonale selvfinansierende mediene på områder som virker fjernt fra det opprinnelige oppdraget.

Vi tror ikke det var Stortingets mening at NRK skulle gå i direkte konkurranse mot norske aviser, magasiner og medieentreprenører, eller at lisenspenger skulle brukes til å kortslutte etablerte forretningsmodeller og finansiere store og kostbare tjenester i periferien av NRKs oppdrag. Vi oppfattet det ikke som en samfunnsbestilling at NRK skulle legge seg tett opp til norske medieinnovasjoner og utradere markedsgrunnlaget for kommersielle aktører på område etter område.

Likevel er det nettopp dette vi ser; NRK.no ligner i forbausende grad på rene nettaviser, samtidig som store NRK-satsninger på nett lukker nye muligheter for bransjen i et alarmerende tempo. Dette er ikke bare en trussel for riksdekkende og regionale aviser, og vi frykter at det vil være tilnærmet umulig for f.eks Fredrikstad blad å få aksept for en betalt lokaltjeneste dersom NRK tilbyr et gratis alternativ. Resultatet er en reell fare for lisensfinansiert svekkelse av mediemangfoldet og at en NRK-satsning uten klare rammer står i veien for avisbransjens mulighet til å skape en ny nettøkonomi for journalistiske produkter.

Når dette nå er i ferd med å bli en realitet, skyltes det et fravær av en tydelig bestilling til NRKs virksomhet på nye kanaler og at NRKs rolle i det nye medielandskapet har blitt til uten at konsekvensene av NRKs nettaktivitet er vurdert eller tillagt vekt. Medietilsynets rapport gir et godt bilde på situasjonen: 120 tjenester vurderes opp mot vedtekter som hver for seg ikke er egnet til å gi verken retning eller rammer. Uten en overordnet forståelse av NRKs digitale rolle i medielandskapet er det ikke overraskende at tilsynet kun lander på noen få kritiske merknader.

Vi har derfor en forventning om at departementet i sin vurdering av NRKs engasjement på nye plattformer gjør en overordnet vurdering av hva oppdraget består i, og trekker opp klare grenser for virksomheten. I denne sammenheng vil vi peke på § 12 i NRKs vedtekter som nettopp plasserer NRKs rolle i det Norske samfunnet:

§ 12 NRK skal understøtte og styrke demokratiet

En lisensfinansiert svekkelse av mediemangfoldet står i dyp kontrast til allmennkringkasterens sentrale mandat og NRKs historie.

I et lengre perspektiv vil vi også oppfordre departementet til å utforme nye vedtekter for NRK som tydeliggjør den digitale bestillingen til NRK på en måte som bidrar til å sikre mediemangfoldet og trykker aksepten for lisensordningen.

NRK må ikke være en trussel mot avisenes digitale fremtid

Norske aviser merker i stadig større grad presset fra endrede medievaner og en reklameøkonomi som på kort tid er åpnet opp for globale aktører som Google, Facebook og Youtube. Løssalgavisene fikk merke nedgangen først, men vi ser nå at regionale og lokale aviser står overfor de samme utfordringene og at også disse forretningsmodellene må erstattes av nye.

Et fremtidig norsk mediemangfold hviler derfor på bransjens evne og mulighet til å gjenoppfinne seg selv på elektroniske plattformer. Papiravisene og den gamle medieøkonomien har fremdeles bæreevne til å løfte den journalistikken vårt demokrati er avhengig av, men denne perioden går ubønnhørlig mot slutten. Vi er ikke i tvil om at det er mulig å finne nytt fotfeste på digitale kanaler, men er dypt bekymret for at NRK med dagens uklare rammer skal bli avisbransjens største trussel i en kritisk fase.

Selv om vi har tro på bransjens omstillingsevne, skal det ikke underslås at oppgaven med å erstatte gamle forretningsmodeller med nye er like formidabel som den er viktig. Etter 15 år på nett er VG Multimediias omsetning så vidt over 13 % av papiravisens – og selv da er VG Multimedia best i klassen. Vår evne til å avdekke viktige saker og oppfylle det samfunnsoppdraget vi har påtatt oss, hviler altså fremdeles tungt på papiravisens økonomi. Vi vet nå at det ikke vil være mulig å reklamefinansiere mer enn deler av mediehusenes totale journalistiske virksomhet slik det fremstår i dag, og ser at vi må skape journalistiske nettprodukter publikum er villige til å betale for. Avisenes fremtid er altså helt avhengig av bransjens evne til å skape betalte nettprodukter publikum aksepterer og etablerer nye leservaner rundt.

Nye medieplattformer som iPad, leseplater og andre løsninger peker mot lovende medieprodukter. For første gang virker det som om betaling for redaksjonelt innhold på digitale plattformer er en reell mulighet. Med dagens NRK-regime på nett frykter vi dessverre at bransjens fremtidige innovasjoner og nye betalte tjenester raskt vil bli møtt av tilsvarende gratis tjenester fra NRK. Dette vil true fremveksten av slike tjenester og være en alvorlig trussel mot avisenes evne til å videreføre dagens journalistiske nivå.

Uten klare rammer vil NRK fortsette å kopiere avisenes tjenester, og med dagens vedtekter er NRK faktisk avskåret fra å ta betalt på nett. De markedsmessige konsekvensene av gratis tjenester fra NRK der andre er avhengige av å ta seg betalt kan bli dramatiske og stå i veien for en helt nødvendig utvikling av avisenes forretningsmodeller og deres journalistiske produktportefølje.

Medietilsynets rapport om NRKs digitale tjenester viser tydelig at det hersker alt for stor uklarhet om hva NRKs digitale oppdrag faktisk skal være. Den tydeliggjør at NRKs vedtekter ikke fungerer som en avgrensende ramme, og at det er svært få holdepunkter for hva NRK *ikke* kan være.

Vi etterlyser derfor at allmennkringkasteroppdraget klargjøres ved at det pekes mot en rolle for NRKs digitale virksomhet som harmonerer med NRKs tradisjonelle rolle på radio og TV, og hvor NRK bidrar til å forsterke, ikke true, fremtidens digitale mediemangfold. Dette kan skje samtidig som digital distribusjon av NRKs programtilbud styrkes.

En overordnet vurdering av NRKs oppdrag digitalt

Lisensfinansiering av TV og radio var en god og nødvendig modell for å sikre finansiering av en fullverdig, norsk kringkastning i en tid da teknologiske og økonomiske forhold gjorde det umulig for kommersielle krefter å gjøre et tilsvarende løft. I sine første tiår på radio og TV var det heller ikke nødvendig for NRK å vurdere konkurransemessige konsekvenser av egne aktiviteter. Det fantes derfor en nesten direkte korrelasjon mellom aktivitet og bredden på NRKs stoffområde, og oppfyllelse av NRKs overordnede bestilling.

Denne korrelasjonen eksisterer ikke lengre, og spesielt innen digitale medier stiller markedssituasjonen spesielt strenge krav til varsomhet og kunnskap når NRKs ressurser skal settes inn på nye områder. Terskelen for å utvikle og publisere nye tjenester dikteres i stor grad av konkurranseforholdene i markedet, og digitale satsninger fra NRK fungerer i dag som en garantist for at andre selvfinansierende mediehus skrinlegger egne initiativ. Nettopp fordi ingen andre aktører kan matche NRKs ressurser, er det nødvendig at nye engasjementer vurderes i lys av det etablerte tilbudet og konsekvensen av lisensfinansiert konkurranse.

Dette hensynet er spesielt viktig i et lite land med en begrenset medieøkonomi.

Den vanskelige konkurransesituasjonen oppfatter vi som en viktig bakgrunn for den grenseoppgangen som nå gjøres av Medietilsynet. ESAs krav om en tydelig bestilling til NRK har nettopp som mål å forhindre konkurransevridende kryssubsidieringssituasjoner. I denne sammenheng er det derfor oppsiktsvekkende at departementet har pålagt tilsynet å ikke foreta en vurdering av tjenestenes eventuelle konkurransebegrensende effekt. Uten å ta dette inn i vurderingen mister rapporten et helt nødvendig perspektiv.

Vi etterlyser også en overordnet vurdering av den retningen og formen NRK skal ha på nye plattformer. Vedtektenes §12 og §13d peker etter vår oppfattelse i slik retning

§13 d: NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.

Ser man disse vedtektsreglene i sammenheng blir det naturlig å stille spørsmålsteget ved dagens NRK-satsning på nett. På samme måte som man må forstå at NRK ikke skal starte papiravis selv om dette er en viktig medieplattform, bør man kunne utlede av §13d at dette ikke er en bestilling på nok en nettavise i direkte konkurranse med etablerte aviser. Med tanke

på det ekstremt vide handlingsrommet som gis i innholdsbestemmelsene i §17, og nedslagsfeltet definert i §3, blir en slik overordnet vurdering spesielt viktig.

På dette området finner vi ikke de forventede grensedragninger i tilsynets rapport.

Hvorfor skal NRK.no fremstå som en nettavis?

Nett og mobil fremstår i stadig økende grad som viktige kanaler for TV og radioinnhold, og i lys av dette er det helt riktig at NRK jobber for å spre sitt programtilbud på nye kanaler. Vi tviler derimot på at arkitektene bak NRK-plakaten så for seg at NRK skulle bruke lisenspenger til å rendyrke nrk.no som nettavis.

Vi oppfatter at §13 formulerer NRKs sentrale mandat på nett, altså å tilgjengeliggjøre NRKs omfattende programproduksjon på nye plattformer. Vi oppfatter det ikke som en tilfældighet at uttrykket programtilbud brukes i vedtektene og selv om dette ikke utelukker andre tjenester på nye plattformer, etterlyser vi en bredere vurdering og vektning av NRKs ressursbruk på nett opp mot den sentrale bestillingen. En stor del av NRKs ressursbruk på nett har tatt enn annen retning enn det man naturlig kunne forvente av en kringkaster, og videreformidling av NRKs programtilbud på nye kanaler syntes å ha kommet i bakgrunnen.

NRKs hovedsatsning på nett fremstår som en rendyrket nettavis i konkurranse med andre etablerte nettaviser. Denne utviklingen har forsterket seg de siste årene. Hovedsiden til nrk.no ser nå til forveksling ut som fronten til Dagbladet.no, Aftenposten.no eller bt.no, og det er lite som tyder på at nrk.no ønsker å fremstå som noe annet enn en tabloid nettavis (se vedlegg).

Tidligere virksomhet på radio og TV har levd i et naturlig samspill med etablerte medier, både lokale og nasjonale. Dette etablerte samspillet er nå kraftig forrykket gjennom NRKs omfattende avissatsning. Denne konkurransen vil representere en enda større trussel når avisene blir avhengig av å ta betalt for sin journalistikk på nettet dersom NRK fortsetter i nåværende spor og tilbyr tilsvarende avisnære produkter gratis.

Da Stortinget utvidet NRKs mandat til også å gjelde Internett, var det ikke for å skape en ny avis eller for å utfordre avishusene på fremtidige plattformer, men fordi man så at TV og radioproduktet til NRK også måtte distribueres digitalt. Det står klart for oss at ingen ville oppfatte en gratisavis, en gratis økonomiavis eller utgivelser av gratis CD- og DVD som en naturlig forlengelse av NRKs virksomhet, men det syntes som om denne logikken er satt ut av spill på digitale plattformer.

Vedtektene påpeker for øvrig at NRKs tjenester bør skille seg ut fra kommersielle tjenester.

§15c: NRK skal kunne formidle samme type tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, men bør etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet."

Flere av NRKs tjenester på nett fremstår som kloninger av kommersielle tilbud og opererer i direkte konkurranse med disse uten at man enkelt kan påvise noe element av økt samfunnsverdi. Selv NRKs forside fremstår i stadig større grad som en hvilken som helst kommersiell nettavis og det syntes som om det er en bevisst politikk at NRK ikke skal skille seg ut.

Frittstående NRK-tjenester

Mange av deltjenestene til NRK.no krever en velvillig og vid tolkning av oppdraget og det er generelt vanskelig å se hvorfor det er viktig at NRK og ikke andre aktører skal levere disse. Yr.no er bare et eksempel på en tjeneste som tematisk ligger i yttergrensen av NRKs vedtekter, men som krever store resurser i etablering, videreutvikling og drift. Samtidig er det vanskelig å se hvordan NRK skal tilføre en værmeldingstjeneste et større element av økt samfunnsverdi (§ 15c), eller hvorfor driften av en slik tjeneste skal være nødvendig for videreformidle NRKs programtilbud.

Det er imidlertid enkelt å påvise hvordan andre aktørers tjenester påvirkes av konkurransen. Planteguiden er også et godt eksempel på en satsning på et helt perifert område for NRK, men er på samme tid en effektiv brems for enhver annen aktør som måtte gå med tanker om å gjøre tilsvarende grep. Tjenesten står som et talende eksempel på at vedtektene tolkes for vidt både innad hos NRK og i Medietilsynets behandling av sakskomplekset.

Medietilsynet presiserer at det går en grense for hvor langt tjenester på Internett med tilknytning til NRKs radio- og fjernsynsprogrammer kan videreutvikles til mer selvstendige tjenester, men uten at disse grensene tydeliggjøres i rapporten. VGs oppfatning er at det må være en høy terskel for å etablere frittstående NRK-tjenester på nett, og at det ikke er nok at NRK berører tematikken i sin programflate. Departementet bør også vurdere om frittstående tjenester under egne domenenavn i det hele tatt er i tråd med oppdraget.

Om samarbeid med eksterne

Da yr.no ble lansert i 2007 snudde tjenesten det norske markedet for metrologidata på hodet. Tjenester som tidligere hadde generert viktige inntekter for etablerte aktører, ble med et slag verdiløse som betalte tjenester (VG tok brukerbetalt for tilsvarende data på mobil, men måtte oppgi dette da NRKs gratisprodukt tok markedet). Virkningen forplantet seg til andre markeder og i Sverige merkes konkurransen fra yr: I 2008 kom 13 % av bruken fra Sverige og 1 % fra Danmark. Vi mener det ikke er NRKs oppgave å undergrave etablerte, kommersielle markeder, og spesielt ikke for å etablere tjenester som ligger på siden av NRKs oppdrag.

Ved å inngå et tett samarbeid med Metrologisk Institutt, har NRK vært med på å vri konkurransen i et etablert marked hvor kommersielle selskaper deltar. Tilsynets vurdering av denne saken oppleves som mangelfullt ved at bare en liten del av sakskomplekset behandles.

Vi er for øvrig enige i tilsynets konklusjon når det gjelder ut.no, selv om begrunnelsen fremstår som overraskende i lys av tilsynets argumenter for yr.no og samarbeidet med Metrologisk institutt. Vårt syn er at det ikke kan være NRKs rolle å velge hvilke aktører som skal ta en dominerende nettposisjon gjennom lisensfinansiert NRK-samarbeid, og at slike NRK-satsninger vil gi så dramatiske markedskonsekvenser at bare tungtveiende hensyn kan forsvare slike satsninger.

Vår oppfatning er altså at begge tjenestene faller utenfor allmennkringkasteroppdraget og derfor ikke skulle vært godkjent. Tjenestene ligger langt unna NRKs pålagte programvirksomhet og krever store ressurser samtidig som NRKs innsats på området gjør det ulønnsomt og meget risikabelt for andre aktører å lansere tilsvarende satsninger. Ut fra et slik forståelse av NRKs oppdrag følger også at andre tilsvarende tjenester, slik som den planlagte trafikk-tjenesten burde vært overlatt til andre aktører.

Avslutningsvis vil vi påpeke at NRK kan jobbe mot å oppfylle vedtektenes § 13d gjennom å aktivt tilrettelegge for andre nettsteders bruk av NRKs programmer. NRK har til nå ikke ønsket at andre mediehus skal få tilgang til å distribuere kringkasterens programtilbud, og fører en svært restriktiv politikk i forhold til egne bilder og programmer. Vi mener dette er uheldig for spredningen og distribusjonen av NRKs programtilbud, og ser at nytenkning rundt samfunnsoppdraget kunne gagne hele mediebransjen og landets lisensbetalere.

Espen Egil Hansen,
Ansvarlig redaktør

Jo Christian Oterhals,
Administrerende direktør

VG Multimedia AS

Vi har fått ny forside!

Les saken og sin din mening

Solgt for 2,7 millioner
Nå går det på hvangsalg igjen etter gedgen vindel.
[Les saken](#)

Ny studie: Antidepressiva kan endre din personlighet
[Les saken](#)

Stem på tiårets norske låt
Avtstemning på nrk3.no

Arets julesang fra Super-gjengen
Se video og syng med

Blir det snø før jul?
[Spøkk yr.no](#)

«Jakten»-bonden brukte frierens tannbørste hele uka

Klikk her for siste nytt fra DET STORE KORSLAGET

Her er verdens beste og dårligste truckførere

De er imponerende – på hvert sitt vis.

NETTMØTE: Kan eks-røykere

«Tigers kone flyttet ut

Siste nytt om svineinfluensaen
Få full oversikt på vår samordne om pandemien.

Vil du ha spretne bobler?
Gå på en sprekki i dagens «Reale julestrika». [Les mer](#)

Harry og Hermine i sexy nakenscene
Sjokkerer fansen i siste film. [Les mer](#)

Klimatoppmøtet fra innsiden
Følg Milnas første videoblogg fra København! [Les mer](#)

Milliard-huleborstebiffen sett, lurt og vurdert?
- Jeg har aldri hatt de to brødrene, sier mannen som forrige uke skal ha forlatt uterigene Zoist og Ozaa om anven på 27 milliarder kroner.

Nano-snømannens nese

Så, hvordan gikk det egentlig med «Monkey Island»

Hva skjer a Baracka
Nyheter | Oslo står på hodet. Oslo-ordfører Fabian Stang gir dag sine stalleps for hvordan du kan se Obama.

Vil endre de nye hoppreglene
Vinter | Med sånn vind som det var på Lillehammer funker ikke de nye reglene, sier kombinertspeser.

Her er sju kule ferdighus
Se hva du får for mil. [Les mer](#)

FA ANBU PÅ 1-2-3!
Trenger du en snakk? Eller kanskje en advokat? Legg det ut på anbud, og spar tid og penge!

Twitterlisten
Sjekk lenkene som deler, og hva som skilles. Uten å bruke Twitter selv...

Slik får du barnet til å bæsje

24 trendy venninnegaver

En jævla drittsekk?

Andreas Heivold dro på pokertur, dumpet dama og giftet seg med en fremmed. [Les mer](#)

Løttvinte pizzasurrer
Med NA Pizzabum går det raskt å lage disse snakkable surrerne. For flere pizzareiser gå inn på <http://www.tine.no/aa/eller/tine.no>.

Er din bolig sikret mot brann & innbrudd?
Få tilgjengelig og trykksikkert Nettavisen Sikkerhet

Minst 125 drept av bomber i Bagdad
[Les saken](#)

Kvinne fraktet bort fra Woods' hus
[Les saken](#)

Fredspris til besvær
- Det er en grunn til at Obama kommer sent og drar tidlig hjem etter utdelingen av Fredsprisen, skriver Hans Olav Latham i dagens kronikk. [Les saken](#)

SI KJEMER OG KJENTE EN JULEGAVE SOM REDDER LIV

Arets beste plater

Våre musikkmeldere har kåret årets 25 beste album. [Les saken](#)

Kan en julegave byttes om den er billigere et annet sted?
Forbrukerrådet i Oslo svarer leserne om forbrukers rettigheter i julehuset. [Stil spørsmål her](#)

LESERNES REISETIPS
Gått i byen
Av [Caroline](#)
Agia Marina
Av [Solveig](#)
På dagtur til London
Av [Susanne](#)

Utdrag fra norske nettforsider i rekkefølge:

nrk.no - tv2.no - dagbladet.no - nettavisen.no - aftenposten.no

NRK.no er bokstavelig talt umulig å skille fra nettavisene, verken uttrykks- eller innholdsmessig.